

ЗВІТ
директора Краєзнавчого музею міста Горішні Плавні
про діяльність закладу за 2023 рік

1. Інформація про заклад

Краєзнавчий музей міста Горішні Плавні (далі – музей) створений відповідно до рішення десятої сесії Комсомольської міської ради третього скликання від 15.04.1999 «Про створення Комсомольського історико-краєзнавчого музею». Музей перебуває у власності територіальної громади в особі Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області. Заклад діє на підставі Статуту, затвердженого рішенням двадцять третьої сесії Горішньоплавнівської міської ради восьмого скликання від 19 липня 2022 року.

Музей, як культурно-освітній і науково-дослідний заклад, призначений для вивчення, збереження, експонування та використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури, залучення громадян до надбань національної та світової історико-культурної спадщини, пов'язаних з історією краю та м. Горішні Плавні.

Основними напрямками діяльності є культурно-освітня, науково-дослідна діяльність, комплектування музейних зібрань, експозиційна, фондова, видавнича, реставраційна, пам'яткоохоронна робота.

На сьогоднішній день музей знаходиться у приміщенні Центру технічної експертизи ПрАТ «Полтавський ГЗК» (вул. Космонавтів, 4; 100 кв. м на умовах безоплатного користування). Має експозиційні площі, офісні приміщення, фондосховище, виставкову залу (проспект Героїв Дніпра, 40; 671,05 кв. м на умовах оренди у відділу культури, спорту і туризму Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області) та відділ у с. Дмитрівці (вул. Спортивна, 52; 54,7 кв. м на умовах оренди у комунального закладу «Центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області»).

На 1 січня 2024 року у фондах музею зберігається 20 044 предмети основного фонду, що належить до Державної частини Музейного фонду України. Кількість предметів науково-допоміжного фонду складає 14 001.

1.1. Аналіз динаміки показників діяльності музею за 2022 - 2023 роки

№/№	Показники	Одиниця виміру	Фактичний показник за 2022 рік	Фактичний показник за 2023 рік	Темп приросту/зменшення, %
1	Кількість проведених екскурсій	Один.	178	262	+47,2
2	Кількість відвідувачів музею	Осіб	4 423	6 947	+57,1
3	Кількість проведених заходів (виставок, конференцій, семінарів, засідань, майстер-класів, зустрічей та ін.)	Один.	15	30	+100,0

4	Кількість предметів, що пройшли наукову інвентаризацію та надійшли до основного фонду	Один.	545	260	-52,3
5	Кількість предметів, що пройшли наукову інвентаризацію та надійшли до науково-допоміжного фонду	Один.	935	526	-43,7
6	Кількість предметів, що надійшли до музею протягом звітного періоду	Один.	584	2 761	+372,3
7	Кількість предметів основного фонду, що експонувалися протягом звітного періоду	Один.	1 530	1 540	+0,7
8	Кількість наукових видань та публікацій	Один.	40	24	-40,0
9	Кількість наданих наукових консультацій	Один.	33	25	-24,2
10	Кількість предметів, що пройшли хімічну, механічну та консерваційну обробку	Один.	446	261	-41,5
11	Кількість днів на рік, відкритих для відвідування	дн.	258	259	+0,4
12	Кількість предметів, що поступили на тимчасове зберігання	Один.	-	1 668	-

Зменшення показників діяльності закладу відбулось у зв'язку з початком російсько-української війни.

З жовтня 2023 року до показників діяльності було додано новий параметр «Кількість предметів, що поступили на тимчасове зберігання».

1.2. Наукова, пошукова та експозиційна робота:

- проводилась розвідка території Єриствського ГЗК спеціалістами Дніпропільської археологічної експедиції ІА НАН України під керівництвом Ю.Ю. Башкатова;

- систематично проходила наукова інвентаризація предметів, що поступали до основного та науково-допоміжного фонду музею;

- разом із співробітниками Полтавського краєзнавчого музею ім. В. Кричевського обстежували околиці міста Горішні Плавні; села – Кияшки, Дмитрівку, Солонці, Салівку, Карпівку, Солошино, Келеберду, Григоро-Бригадирівку та їхні околиці; територію колишніх сіл – Петрашівки, Махнівки, Базавлуків з метою збору матеріалів для поновлення видання «Звід пам'яток історії та культури: Полтавська область Горішньоплавнівська об'єднана територіальна громада»;

- жителі міста Горішні Плавні та околиць активно дарували музею предмети історичного характеру, один з них Володимир Дяченко, який передав до музею багато етнографічних експонатів, які він зібрав у селах Дружба, Говтва,

Буняківка Полтавського району та Пашенівка Кременчуцького району Полтавської області;

- продовжувалося детальне вивчення теми «Археологія нашого краю» по визначенню, датуванню, опису предметів, виявлених в околицях міста, робота з археологічними колекціями О.Б. Супруненка, Ю.Ю. Башкатова, В. Шерстюка;
- продовжувалися роботи зі створення електронної бібліотеки та її каталогізації;
- формувався та систематизувався науковий архів музею;
- поповнювався художній фонд музею (майже кожен автор, роботи якого експонувалися у виставковій залі, дарував музею картину із свого творчого доробку);
- до Міжнародного дня рідної мови виступали із доповіддю для школярів та студентів політехнічного коледжу;
- відвідали урочисте відкриття виставки «Вкарбований у літопис Полтавщини (до 160-річчя з дня народження Володимира Вернадського)» у літературно-меморіальному музеї ім. В.Г. Короленка;
- спільно з Білицьким краєзнавчим музеєм відбулися заходи, присвячені Дню української державності (проведено науковий лекторій);
- із робочим візитом відвідали с. Червоний Кут Гадяцького району – місце підписання Гадяцького договору 1658 р.;
- досліджено історію картини на металі, що належала Федору Рогозному;
- взяли участь у заході ЗОШ № 1, присвяченому STEM-освіті;
- взяли участь у відкритті виставки «За Україну всі встають у рівний стрій» у Кременчуцькому краєзнавчому музеї, який нещодавно відновив свою роботу.

1.3. Науково-фондова робота

За цим напрямком проводився ряд заходів по збереженню фондкових колекцій музею:

- забезпечувався температуро-вологісний режим у фондосховищі;
- відбувалося поповнення основного та науково-допоміжного фонду новими предметами;
- велася фондово-облікова документація (у паперовому та електронному вигляді);
- регулярно проводився огляд, провітрювання, виморожування та хімічна обробка предметів, які потребували втручання;
- проводилося часткове звірення предметів і матеріалів науково-допоміжного фонду з фондово-обліковою документацією;
- отримали чергову гуманітарну допомогу у вигляді пакувальних матеріалів, пластикових та металевих боксів для зберігання експонатів, осушувач повітря, зарядна станція «Bluetti», ноутбук та ін. від Stephan Dompke, Ukraine Art Aid Center/Центру допомоги мистецтву України (Міністерство культури Німеччини), частину матеріалів передали до музеїв у с. Дмитрівка, с. Кобелячок та смт Градизьк.

1.4. Культурно-масова робота

- відбулося урочисте відкриття виставки «Дарує казку акварель» художниці Наталії Вітязь. Згодом пройшла творча зустріч із демонстрацією фрагменту авторської акварельної техніки;
- діяла виставка «Українські кахлі XVIII – поч. XX століття» (з фондів Краєзнавчого музею міста Горішні Плавні);
- у Дмитрівському відділі музею експонувалася виставка «Спогади про Узбекистан»;
- спільно з Білицьким краєзнавчим музеєм відкрили виставку «Чорна рілля ізорана: археологія під час війни», де експонувалися археологічні знахідки, виявлені під час фортифікаційних робіт на території Білицької територіальної громади;
- відбулося відкриття виставки «Весняний вернісаж» художника Бориса Сердюка та його майстер клас;
- у Дмитрівському відділі працювала тимчасова тематична експозиція з нагоди вшанування пам'яті Тараса Григоровича Шевченка;
- відбулося відкриття виставки авторської ляльки «Україно! Пісне моя!» народної майстрині Тамари Пилипенко з м. Полтави;
- працювала виставка артефактів «Хрести України. Центр»;
- проходили тематичні заходи, присвячені темі Чорнобильської трагедії;
- відбулося відкриття виставки «Майстерні художників» в пам'ять мистецтвознавиці Любові Брагілевої;
- до Міжнародного дня музеїв відбулося відкриття виставки «Із української старовини: про родину з любов'ю» (із етномистецьких колекцій Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського);
- відбулося відкриття виставки фоторобіт Полтавської обласної організації Національної Співки Фотохудожників України «Мистецтво однієї миті»;
- відкрилася персональна виставка художниці Надії Нікітіної «З любов'ю до життя»;
- працювала персональна виставка Оксани Прибутько «Життя у вирії мистецтва»;
- протягом року у виставковій залі працювали творчі майстерні, де художники займалися творчістю та обмінювалися досвідом;
- відкрили персональну виставку Світлани Галки «Емоції. Настрій. Пошук»;
- кожна виставка картин дублювалася в онлайн форматі на соціальній сторінці закладу;
- працювала тематична виставка «Голодомор 1932-1933 рр.»;
- спільно з Конотопським міським краєзнавчим музеєм імені О.М. Лазаревського відбулася зустріч художників Бориса Сердюка (м. Кременчук) та Володимира Борошнева (м. Конотоп), авторів триптиху «Конотопська битва 1659 р.»;
- до Дня незалежності України відкрили виставку «Шлях до свободи» (поштові листівки, марки та конверти).

1.5. Організаційна робота та інформаційна діяльність

- взяли участь у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Наукова спадщина Віри Жук (1928-2008)» (м. Полтава), де представили доповідь К.І. Ткаченко «Риболовецький промисел наддніпрянських сіл за Радянського Союзу на прикладі с. Келеберда»;
- у рамках Міжнародної науково-практичної конференції «Управління археологічною спадщиною та музейні практики» (Залозецький краєзнавчий музей. Zaliztsi Museum of Local Lore) К. Ткаченко та Є. Калашник виступили з доповіддю «Виставкові проекти Білицького краєзнавчого музею та Краєзнавчого музею міста Горішні Плавні: співпраця під час військового стану»;
- долучилися до архітектурного семінару «РЕНОВАЦІЯ МУЗЕЇВ: архітектура доступності і безпеки», організованого ЮНЕСКО спільно з Музеєм Ханенків та Національною Спілкою Архітекторів України у м. Києві;
- підготовлено та опубліковано 129 інформаційних постів на сторінці Фейсбук;
- надано 99 інтерв'ю для ТОВ «Телерадіокомпанія «ГОК», радіо «Кварцит», газети «Хроніки тижня», «Телеекспрес».

1.6. Видавнича діяльність

Зібрано, науково опрацьовано матеріали та видано книгу (150 екземплярів) «Краєзнавчий альманах: Свічадо Придніпров'я. 12 випуск». Це збірник краєзнавчих та наукових статей, де висвітлюються маловідомі сторінки давньої та сучасної історії, наукові дослідження краю, серед них: геологічні, палеонтологічні, археологічні, етнографічні роботи, як досвідчених вчених, так і краєзнавців. Співробітники Краєзнавчого музею м. Горішні Плавні представили 6 статей.

1.7. Реалізація проєкту «Експозиція російсько-української війни»

У травні 2023 року з метою облаштування нових експозиційних залів згідно з рішенням Горішньоплавнівської міської ради від 23.05.2023 Краєзнавчий музей міста Горішні Плавні отримав у користування приміщення загальною площею 447,95 кв. м за адресою проспект Героїв Дніпра, 40 на умовах договору оренди з відділом культури, спорту і туризму Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області.

Дотримуючись всіх необхідних процедур, був розроблений проєкт по ремонту та реконструкції даного об'єкта, адже раніше за цільовим призначенням це були приміщення міської дитячої бібліотеки. Окрім цього, опрацьоване питання побудови нового окремого входу зі сторони вул. Миру (на сьогоднішній день вхідна група не закінчена, у 2024 році буде добудований пандус та тамбур).

Разом із міським головою Дмитром Биковим було розроблено концепцію нового музейного приміщення. У результаті обговорень в перших двох залах було вирішено висвітлити одну з найболючіших тем сучасності – тему російсько-української війни, яка охоплює 4 великі тематичні блоки: передумови війни; 9 років Антитерористичної операції та Операції об'єднаних сил; повномасштабне вторгнення та меморіальна стіна пам'яті загиблих воїнів Горішньоплавнівської міської територіальної громади.

Реалізація проєкту відбувалася за рахунок коштів Горішньоплавнівської міської територіальної громади та фінансової підтримки Благодійного фонду «Полтавського ГЗК».

Враховуючи побажання та рекомендації наукових співробітників музею, дизайнер розробила 3D проєкт по візуалізації об'єкту. Після аналізу музейних фондів за темою був написаний тематико-експозиційний план, розроблені схемографіки та досліджена подієва хроніка російсько-української війни.

При створенні експозиції враховувалися: 1) доступність експонатів та зручність розташування; 2) кольорова гамма, світло, текстура меблів; 3) підтримання музейної концепції цифровими технологіями (акустична система вмонтована в стелю, телевізор з високоякісним зображенням), сенсорний бокс.

Проводилася величезна робота по ремонту та переобладнанню приміщень.

Паралельно проходила робота з майстрами мебельниками по створенню експозиційного обладнання, що відповідає музейним нормам та вимогам.

Разом з цим почався активний збір експонатів військової тематики, проводилася комунікація із військовими, цивільними, волонтерами та колегами музейниками.

У відділі вибухотехнічної служби Головного управління Національної поліції в Полтавській області пройшли перевірку музейні предмети на наявність вибухових матеріалів і отримали акти огляду на 2 284 експонати.

Було розроблено проєкти, встановлено пожежну та охоронну сигналізацію (з використанням датчиків руху та камер відеоспостереження).

Проведено технічне обстеження на відповідність державним стандартам, будівельним нормам і правилам щодо доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

У листопаді 2023 року почалися роботи з монтування експозиції. Були розміщені експонати на експозиційних площах, проведені роботи по розробці та установці інформаційних блоків.

На кінець листопада було підготовлено першу експозиційну залу, в якій представлено матеріали, що розкривають багаторічну історію російсько-українського конфлікту, починаючи зі здобуття Україною незалежності. Це політичні процеси початку 90-х років, конфлікт за острів Тузла, «Помаранчева революція» та Революція Гідності, окупація Криму, «гібридна» війна на Сході держави та повномасштабне вторгнення РФ у лютому 2022 року.

В експозиції зібрані та представлені артефакти російської агресії в Україні (уламки ракет, снарядів, боєприпасів, мін, однострій росіян, знешкоджені розвідувальні дрони, документи сепаратистів, парадні кашкети, шолом пілота гелікоптера, його льотна книжка та ін.), особисті речі українських військовослужбовців, фрагменти трофейної та західної зброї.

Земляків, загиблих на російсько-українській війні, увічнено на меморіальній стіні пам'яті. Поряд встановлений сенсорний бокс для висвітлення більш повної інформації про загиблих. Наразі проходить робота з програмістами та дизайнерами по його наповненню.

Для екскурсійного супроводу дорослих відвідувачів розроблена наукова екскурсія на 45 хвилин, зараз працюємо над адаптацією текстів для молодших вікових категорій.

6 грудня 2023 року в День Збройних Сил України відбулося урочисте відкриття першої експозиційної зали (67,3 кв. м).

Серед почесних гостей були – міський голова Дмитро Биков, заступник командувача Морської піхоти ЗСУ, полковник Сергій Смірнов та голова правління ПрАТ «Полтавський ГЗК» Віктор Лотоус. Учасники заходу подарували музею нові експонати – книги Ірини Вовк «Донецький аеропорт. Справжня історія», знак і прапор морської піхоти України, тубуси від шведського РПГ «Карл Густав», що використовувалися українськими військовими на Донбасі.

На сьогоднішній день проводиться робота по облаштуванню другої експозиційної зали (планове відкриття кінець лютого 2024 року).

2. Стан фінансування та виконання програми закладу

Мета бюджетної програми: вивчення, збереження і використання матеріальної та духовної культури, залучення громадян до надбань національної і світової історико-культурної спадщини.

Програма	Затверджено на 2022 рік, тис. грн			Виконано за 2022 рік, тис. грн			% виконання	
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд
Музеї і виставки	2 136,1	-	2 136,1	1 920,7	-	1 920,7	89,9	-

Програма	Затверджено на 2023 рік, тис. грн			Виконано за 2023 рік, тис. грн			% виконання		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	разом
Музеї і виставки	3 259,6	2 658,6	5 918,2	3 098,1	996,2	4 094,3	95,1	37,5	69,2

У 2022 році із бюджету Горішньоплавнівської міської територіальної громади виділено 2 136,1 тис. грн, використано 1 920,7 тис. грн.

У 2023 році виділено – 5 918,2 тис. грн, що на 3 782,1 тис. грн (у 2,8 р.) більше, ніж у 2022 році, використано 4 094,3 тис. грн, у тому числі:

загальний фонд:

- на оплату праці співробітникам – 1 581 999,99 грн;
- на сплату податку ЄСВ 22%, нарахованого на з/плату – 350 411,36 грн;
- на відрядження та сплату комунальних платежів – 61 025,50 грн;
- на придбання – 994 000,36 грн, у т. ч.: манекени (5 один.), поліграфічна продукція для експозицій, стільці м'які (30 один.), кондиціонери (2 один.), планшети з обкладинками для обслуговування екскурсійних груп (8 один.), випуск книги Альманах XII (150 один.), стельова акустична система, обладнання охоронної сигналізації для захисту приміщень за адресою проспект Героїв Дніпра, 40);

- на оплату послуг – 110 664,00 грн, у т. ч.: охорона приміщення, абонплата за доступ до мережі Інтернет, послуги з встановлення системи охоронної сигналізації (проспект Героїв Дніпра, 40);

спеціальний фонд (бюджет розвитку):

- придбання основних засобів для експозиційних залів – 819 950,00 грн, у т. ч. стіл комбінований рецепція (2 один.), експозиційні меблі (шафи, куби, п'єдестали, столи-вітрини (11 один.), телевізори (2 один.), деталізована карта України (1 один.), стелажі металеві для фондосховища (5 один.);

- капітальний ремонт нежитлового приміщення – 176 219,38 грн, у т. ч.: капітальний ремонт за адресою проспект Героїв Дніпра, 40 – 129 391,38 грн, оплата робіт з авторського та технічного нагляду – 9 448,00 грн, оплата виконання проектних робіт двох об'єктів – нові експозиційні зали («Меморіальна кімната академіка Ю.О. Шилова» та «Геологія, палеонтологія краю») та вхідна група (фасад) – 37 380,00 грн.

Програма по закладу у 2023 році виконана лише на 69,2 % у зв'язку з недостатнім терміном для проведення ремонтних робіт двох об'єктів за адресою проспект Героїв Дніпра, 40 у кінці бюджетного року.

3. Аналіз заробітної плати та кількості штатних одиниць

Станом на 31.12.2023 у закладі затверджено 12 штатних одиниць, фактично зайняті 12 штатних одиниць. З 01.01.2024 введена нова штатна одиниця для організації роботи експозиції «Російсько-українська війна» за адресою: проспект Героїв Дніпра, 40.

Середня заробітна плата у закладі за 2023 рік склала 10 111 грн, що на 4,3% менше ніж за 2022 рік (за 2022 рік складала 10 567 грн).

4. Проблемні питання та пропозиції

1) У зв'язку із російсько-українською війною перед музеєм постала задача оцифрування музейних колекцій. Міністерство культури та інформаційної політики планує створення реєстру експонатів, які є державною частиною музейного фонду України. На сьогоднішній день в Краєзнавчому музеї міста Горішні Плавні немає 3D сканеру для об'ємної фіксації предметів.

2) З огляду на розширення площ музею за адресою проспект Героїв Дніпра, 40 та з метою організації зберігання електронних баз даних та архівів музею необхідно придбати сервер.

**Директор Краєзнавчого музею
міста Горішні Плавні**

Марина БЕЗСМОЛЬНА